

Визначальні чинники забезпечення якості освіти при вивченні іноземної мови

Цілі професійної освіти визначаються потребами суспільства, яке зацікавлене в підготовці всебічно розвиненої людини, що добре володіє обраною спеціальністю, загальною і професійною культурою. Крім того, нова освітня парадигма виходить з необхідності урахування освітніх потреб самої особистості студента. Динамічний характер сучасного суспільства суттєво змінює вимоги до змісту самого поняття «володіння спеціальністю». Замість традиційного його розуміння як суми знань, вмінь та навичок, характеристикою володіння спеціальністю сьогодні стає професіональна та соціальна компетентність інженера[1].

В умовах широкого розвитку міжнародної науково-технічної, виробничо-господарської та культурної співпраці важливим елементом цієї компетентності стають комунікативні можливості фахівця. Для забезпечення ефективного спілкування з партнерами та колегами як за кордоном, так і з тими, хто приїждять в Україну, а також для належного розуміння зарубіжної науково-технічної літератури та документації, необхідне належне знання іноземної мови професійного спілкування. Тому в системі професійної підготовки інженера важливу роль відіграє цілеспрямована організація навчання іноземній мові. Метою її вивчення є заздалегідь спланований результат діяльності по такому опануванню мовою, яке досягається за допомогою різних прийомів, методів і засобів навчання і забезпечує можливості практичного її використання. В нашому випадку ці прийоми, методи і засоби повинні мати чітку цільову спрямованість на ефективне забезпечення можливостей ділового та міжособистісного спілкування майбутнього інженера у професійному середовищі. В той же час цілі

навчання повинні відповідати соціальному замовленню суспільства і одночасно бути реальними для досягнення в конкретних умовах навчання [2].

Національна програма з англійської мови для професійного спілкування (АМПС) досить чітко і детально розглядає цілі та завдання для якісного навчання іноземній мові. І не тільки завдяки програмі ми розуміємо необхідність вивчення іноземної мови як засобу спілкування між професіоналами. Сучасний університетський спеціаліст – це освічена людина, що має фундаментальну підготовку. Відповідно, іноземна мова спеціаліста такого рівня є і знаряддям виробництва, і частиною культури, і засобом гуманітаризації освіти. Все це передбачає фундаментальну і різнобічну підготовку з іноземної мови.

Головне завдання викладача іноземної мови полягає у тому, щоб забезпечити високу якість навчання, домогтися реального підвищення рівня викладання та відповідно рівня засвоєння мови студентами.

Але існують об'єктивні причини, що заважають підвищенню якості мовної підготовки майбутніх фахівців. По-перше, цьому заважає відрив викладання іноземних мов від життя – треба відтворювати оточення, найбільш приближене до реального життя, а для цього викладач іноземної мови повинен виявляти більшу зацікавленість до спеціальностей студентів, факультетів, що обслуговуються, бути обізнаним відносно основних досягнень у відповідних галузях. Необхідно постійно підтримувати зв'язок з викладачами спеціальних кафедр для визначення актуальних питань професії студента.

По-друге, неможливість підвищення якості викладання в умовах одночасного скорочення часу на вивчення іноземних мов. Дійсно, сьогодні на їх викладання навчальними планами передбачається всього дві години на тиждень.

По-третє, довготривалий конфлікт нашої школи, що полягає в необхідності дати все і якомога скоріше. Але ми увесь час забуваємо, що

навчаємо не лінгвістів, а спеціалістів, які є користувачами мови. Треба чітко ставити цілі і завдання конкретного курсу і намагатися їх виконати, відбираючи все найпотрібніше і те, що є методично доцільним. Потрібно навчитися розставляти пріоритети і відкидати другорядне, вміти користуватися отриманими знаннями.

По-четверте, ми часто удаємось до крайнощів відносно того, як навчати: традиційно або використовувати сучасні теорії, методи, засоби. Необхідно зберігати традиції, не боятися нового, пам'ятати про особливості національного характеру і національно-специфічного підходу до викладання і вивчення іноземних мов.

По-п'яте, існує серйозна проблема навчальних та навчально-методичних матеріалів. Якщо ми навчаємо майбутніх інженерів англійській мові професійного спілкування – то ми навчаємо професійному шару мови, усним та письмовим текстам зі спеціальності. Але тексти повинні бути науково значущими і цікавими для студента. Це створює додаткові мотиви роботи з ними. Окрім цього, спілкування професіоналів не треба зводити тільки до вузько професійної сфери. Необхідно якомога більше узнати про світ мови, що вивчається, та культури відповідної країни.

По-шосте, на мій погляд, одна із основних причин полягає в необхідності забезпечення безперервного навчання іноземній мові у вищому навчальному закладі. Останнім часом ситуація складається таким чином, що студенти навчаються мові протягом перших двох років, після цього настає дворічна перерва, а потім ті, хто приходять в магістратуру, скаржаться на те, що два роки поза мовою зводять нанівець всі попередні зусилля викладачів і самих студентів. Феномен мови полягає у тому, що вона не пробачає забуття. Неможна навчившись мові, потім забути про неї, а в потрібний момент життя витягти з засік пам'яті і якісно спілкуватись. Мова потребує регулярних тренувань.

Тому виникає задача, яким чином якщо не покращити, то хоча б утримати гідний рівень володіння мовою. Уявляється доцільним спланувати

увесь час, призначений на вивчення АМПС, таким чином, щоб протягом двох років після закінчення обов'язкового вивчення мови студенти могли підтримувати цей рівень, а викладачі – його контролювати. На третьому і четвертому курсах навчання для тих студентів денної форми, хто планує продовжити навчання в магістратурі та аспірантурі, доцільно увести так званий підтримуючий (або корегуючий) курс англійської мови професійного спілкування у формі заочного навчання. У серпні-вересні місяці студенти, націлені на подальше вивчення АМПС, будуть мати можливість настановних лекційно-практичних занять, де вони отримають контрольні завдання від викладачів, розраховані на самостійне виконання і вивчення. Але викладач дає теоретичну частину і практичні поради щодо самостійного оволодіння дисципліною. На модульному тижні, у середині семестру, студенти надсилають виконані контрольні роботи, зустрічаються у консультаційному порядку з викладачами, одержують залікову оцінку і отримують нове контрольне завдання. У зимову сесію процедура повторюється, і так протягом наступних трьох семестрів. Автор впевнена, що така система поєднання денної форми навчання з заочною буде добрим мотиваційним елементом підтримання зацікавленості студентів у вивченні іноземної мови, особливо для тих студентів, які націлені на роботу з закордонними партнерами. А для тих, хто вже працює з ними, або має нагоду виїздити за кордон, це безпосередньо допомагатиме успішному спілкуванню у іномовному середовищі.

В останні роки мотивація вивчення іноземних мов дуже підвищилась – і це є важливим. Попит на іноземні мови безперервно зростає і перевищує пропозицію. Тому викладачі іноземних мов повинні шукати нові шляхи підвищення якості навчання іноземним мовам. Результатом цих пошуків для автора стала підготовка навчального посібника [3], де використовуються інноваційні дидактичні підходи.

Список літератури

1. Бакаєва Г.Є., Борисенко О.А. та інш. Програма з англійської мови для професійного спілкування. – К.: Ленвіт, 2005. – 119 с.
2. Поташник М.М., Ямбург Е.А., Матрос Д.Ш. Управление качеством образования. – М.: Педагогическое общество России, 2004. – 441 с.
3. Беркутова Т.І., Гончаренко Т.Є. Англійська мова для студентів 1 курсу комп'ютерних та економічних спеціальностей. – Харків: НТУ «ХП», 2007. – 352 с.